

POLİKİSTİK BÖBREK HASTALIĞI

(ERİŞKİN TİP)

Prof. Dr. Tekin AKPOLAT

Polikistik böbrek hastalığı kalıtsal geçiş gösteren, başta böbrek olmak üzere birçok organda kist oluşumuna neden olan bir hastalıktır. Hastalığın ortaya çıkması için anne veya babanın birisinde hastalık olmalıdır. Nadiren anne veya babada hastalık olmadan da görülebilir. Genetik geçiş özelliği otozomal dominanttır yani anne veya babasında hastalık olan bir çocukta hastalığın görülme sıklığı % 50'dir (yarı yarıya). Cinsiyet ayırımı yoktur yani kız ve erkek çocuklarda görülme şansı eşittir.

Polikistik böbrek hastalığını daha iyi anlamak için kistin ne olduğu anlaşılmalıdır. Kistler içi sıvı dolu keseciklerdir. Vücudun değişik bölgelerinde izlenebilir; böbrek de bunlardan birisidir. Kistler hiçbir belirtiyeye yol açmayabileceği gibi buldukları organ ile ilgili sorunlara da yol açabilirler. Böbrek kistlerinin yol açabileceği hastalıklar yüksek tansiyon, iltihap, taş, kanama ve böbrek yetmezliğidir.

Böbrek kisti tanısı ultrasonografi, bilgisayarlı tomografi (BT), manyetik rezonans görüntüleme (MR) gibi radyolojik yöntemlerle konur. Böbrek kistleri, böbrek kanseri ile karışabilir. Yapılan ultrasonografi, bilgisayarlı tomografi gibi incelemeler ile böbrek kisti kanserden kolaylıkla ayrılır. Polikistik böbrek hastalığı basit kistler veya kist hidatik ile de karışabilir. Yine ultrasonografi, bilgisayarlı tomografi gibi incelemeler ayırimda yardımcıdır.

Basit kistler, zararsız ve en yaygın kist türüdür. Yaşlandıkça görülme sıklığı artar. 70 yaşın üzerindeki kişilerin yaklaşık üçte birinde en az bir böbrekte kist vardır. Genellikle hiçbir belirtisi yoktur ve tedavi gerekmez.

Kist hidatik ise genellikle köpeklerden geçen bir parazitin neden olduğu bir hastalıktır. Kist hidatikte genellikle akciğer ve karaciğerde kist vardır, böbrekte nadiren görülür.

Polikistik böbrek hastalığı kalıtsal olmasına rağmen ilerleyen yaşlarda belirti verir. Böbrek yetmezliği ise daha da ileri yaşlarda ortaya çıkar. Polikistik böbrek hastalığı en yavaş ilerleyen böbrek hastalıklarından birisidir. Bu yazıda konu edilen erişkin tip polikistik böbrek hastalığıdır; bir de çocuklarda görülen polikistik böbrek hastalığı vardır. Çocuklarda görülen polikistik böbrek hastalığının seyri çok farklıdır, böbrek yetmezliği erken yaşlarda (çoğu zaman ilk aylarda) ortaya çıkar ve daha hızlı seyredir. Çocuklarda görülen polikistik böbrek hastalığı ile erişkinlerde görülen polikistik böbrek hastalığı ayrı hastalıklardır.

Polikistik böbrek hastalığında böbrek dışında karaciğer, pankreas, dalak, akciğer, tiroid, beyin, yumurtalık gibi organlarda da kist görülebilir. Polikistik böbrek hastalığında kalp kapakçıkları etkilenebilir, beyin damarlarında genişlemeler (anevrizma) olabilir, kalın bağırsakta keseleşmeler (divertikül) gelişebilir ve karında fıtık görülebilir.

Böbrekteki kistler ağrı, yüksek tansiyon, iltihap, taş, kanama, böbrek yetmezliği gibi sorunlara yol açabilirler. Kistlerin gerilmesi, iltihap, kanama gibi nedenlerle bazen ağrı olabilir. Gerilme veya kist içi kanamaya bağlı olan ağrılar genellikle istirahat ve ağrı kesici ile geçer. Kanama durumlarında aspirin gibi kanamaya neden olabilen ağrı kesicilerin kullanılması sakıncalıdır. Kanama kist içine

olabileceği gibi idrardan da olabilir. Bu kanamalarda bol su içmek genellikle yararlıdır, idrarla kanamalar hastalar için korkutucu olmakla birlikte genellikle birkaç gün içinde yatıştır. İltihap olursa mutlaka doktora danışılmalıdır.

Kistler bazen çok büyüyerek karnı doldurabilir. Çok büyümediđi sürece bu kistlere bir müdahale gerekmez.

Yüksek tansiyon tedavisi çok önemlidir. Böbrek yetmezliğinin ilerlemesini önlemeye yararı vardır. Tuz kısıtlaması bazen sorun yaratabilir; doktor kontrolünde yapılmalıdır. Sigara bırakılmalıdır. Fazla kilolar verilmelidir. Egzersizin yararı vardır ancak darbeye müsait sporlardan kaçınılmalıdır. Beyin damarlarındaki genişleme olan hastalarda hipertansiyon kontrolünün önemi daha fazladır, kontrolsüz hipertansiyon beyin kanamasına yol açabilir.

Böbrek yetmezliği ortaya çıkarsa yani böbreğin süzme fonksiyonu azalırsa kanda üre, kreatinin gibi maddeler yükselmeye başlar. Bu durumda doktorla işbirliği artırılmalıdır. Böbrek yetmezliği genellikle yavaş ilerler ama ishal, yanlış ilaç kullanımı, iltihap, kontrolsüz hipertansiyon gibi tetikleyici nedenler böbrek yetmezliğini hızlandırabilir. Son dönem böbrek yetmezliği gelişirse diyaliz ve böbrek nakli gündeme gelir. Böbrek nakli yapılırsa takılan böbrekte polikistik böbrek hastalığı tekrarlamaz.

Yakınlarında polikistik böbrek hastalığı olan kişiler tarama yaptırabilirler ancak hastalığın olmadığını göstermek için genellikle 30 yaşa kadar beklemek gerekir.

Bu broşürde genel bilgiler yer almaktadır, doktora danışmadan tedavide değişiklik yapılması sakıncalı olabilir.

Her türlü yayın hakkı saklıdır©
Bilimsel amaçlarla kaynak göstererek alıntı yapılabilir
<http://www.tekinakpolat.com>

Tarih: Ekim 2016